C/2024/669

12.1.2024

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

z 31. októbra 2023

k digitálnemu euru

(CON/2023/34)

(C/2024/669)

Úvod a právny základ

Európska centrálna banka (ECB) prijala 11. septembra 2023 žiadosť Rady a 31. októbra žiadosť Európskeho parlamentu o stanovisko k návrhu nariadenia o zavedení digitálneho eura ([1]) (ďalej len „navrhované nariadenie“). ECB prijala 11. septembra 2023 žiadosť Rady a 18. septembra žiadosť Európskeho parlamentu o stanovisko k návrhu nariadenia o poskytovaní služieb v digitálnom eure poskytovateľmi platobných služieb zaregistrovanými v členských štátoch, ktorých menou nie je euro, a o zmene nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1230 ([2]) (ďalej len „navrhované nariadenie o poskytovaní služieb v digitálnom eure mimo eurozóny“, spolu s navrhovaným nariadením aj „navrhované nariadenia“).

Právomoc ECB vydať stanovisko k navrhovanému nariadeniu je založená na článku 133 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v ktorom sa stanovuje, že bez toho, aby boli dotknuté právomoci Európskej centrálnej banky, Európsky parlament a Rada prijmú v súlade s riadnym legislatívnym postupom opatrenia potrebné na používanie eura ako jednotnej meny, a že takéto opatrenia budú prijaté po porade s ECB. Právomoc ECB vydať stanovisko k navrhovaným nariadeniam je založená aj na článku 127 ods. 4 prvej zarážke Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 285 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), keďže navrhované nariadenia obsahujú ustanovenia, ktoré sa týkajú: 1. hlavného cieľa Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) udržať cenovú stabilitu podľa článku 127 ods. 1 ZFEÚ; 2. základnej úlohy ESCB definovať a uskutočňovať menovú politiku podľa článku 127 ods. 2 prvej zarážky ZFEÚ; 3. základnej úlohy ESCB podporovať plynulé fungovanie platobných systémov podľa článku 127 ods. 2 štvrtej zarážky ZFEÚ; 4. výlučného práva ECB povoľovať vydávanie eurobankoviek v Únii podľa článku 128 ods. 1 ZFEÚ a 5. Úlohy ESCB prispievať k hladkému uskutočňovaniu politík prijatých príslušnými orgánmi, ktoré sa týkajú stability finančného systému podľa článku 127 ods. 5 ZFEÚ. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

Všeobecné pripomienky

1. *Digitálne euro ako menová kotva a prínos pre ľudí v digitálnom veku*

1.1. ECB jednoznačne víta cieľ navrhovaných nariadení, ktorým je vytvorenie rámca uľahčujúceho možné zavedenie digitálneho eura, ktorý by zabezpečoval, že peniaze centrálnej banky budú popri platbách v peniazoch komerčných bánk naďalej zohrávať kľúčovú úlohu pri udržiavaní dobre fungujúceho platobného systému a finančnej stability, a v konečnom dôsledku dôvery v euromenu: úlohu „menovej kotvy“ peňazí centrálnej banky.

1.2. Zachovanie jedinečnosti eura a účinnosti menovej politiky a zároveň umožnenie ECB, aby plnila svoj hlavný cieľ, ktorým je udržiavanie cenovej stability ([3]) si vyžaduje, aby euro naďalej plnilo všetky funkcie peňazí ako zúčtovacej jednotky, prostriedku výmeny a uchovávania hodnoty. Sprístupnenie peňazí centrálnej banky verejnosti nielen vo fyzickej forme, ako hotovosť, ale aj v digitálnej forme, umožní, aby peniaze centrálnej banky aj naďalej zohrávali

([1]) COM(2023) 369 final.
([2]) COM(2023) 368 final.
([3]) Pozri články 127 ods. 1 a 282 ods. 2 ZFEÚ.

svoju úlohu menovej kotvy ([4]) a účinného platobného prostriedku v prostredí, v ktorom ľudia čoraz častejšie platia elektronicky, a nie v hotovosti ([5]). Digitálne euro tak prispeje k podporeniu stability menového a platobného systému a k zachovaniu integrity eura vo všetkých jeho formách. Zároveň je to predpokladom neustálej účinnosti menovej politiky ECB, ktorej cieľom je udržiavanie cenovej stability.

1.3. Navrhované nariadenia sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, že peniaze centrálnej banky, ako menová kotva, sa budú vyvíjať v reakcii na technologické zmeny a zmeny platobného správania, ktoré vedú k zvýšenej miere digitálnych platieb, a prispejú tak k ochrane stability menového systému v digitalizovanom hospodárstve a spoločnosti.

1.4. Sprístupnenie peňazí centrálnej banky v digitálnej forme pre retailové transakcie by malo aj širšie výhody, najmä vytvorením ponuky všeobecne akceptovaného digitálneho platobného prostriedku, ktorý je možné používať v rámci celej eurozóny na platby v obchodoch, online alebo medzi jednotlivcami.

1.5. Okrem toho by digitálne euro ochránilo strategickú autonómiu platobného ekosystému Únie, pri súčasnej podpore hospodárskej súťaže a inovácie v oblasti platieb v prospech spotrebiteľov ako aj obchodníkov. Digitálne euro by uľahčovalo vývoj platobných riešení podliehajúcich európskym mechanizmom správy a riadenia a poskytovalo by celoeurópsku platformu, v rámci ktorej by sa mohli budovať inovatívne služby. Podporila by sa tým efektivita európskeho platobného ekosystému ako celku, znížili by sa náklady, podporila by sa inovácia a zabezpečila odolnosť voči možným kybernetickým útokom alebo technickým prerušeniam ako sú výpadky elektrickej energie.

2. ***Zabezpečenie toho, aby digitálne euro spĺňalo potreby a očakávania Európanov***

2.1. Digitálne euro ako účinná menová kotva si vyžaduje, aby zodpovedalo preferenciám jednotlivcov. Mal by ho byť schopný používať ktokoľvek v rámci eurozóny pri každodenných platbách: v obchodoch, online, alebo pri osobných platbách ([6]). ECB preto s potešením víta navrhované postavenie digitálneho eura ako zákonného platidla s jeho povinným prijímaním. ECB okrem toho dôrazne podporuje, aby sa v právnych predpisoch Únie stanovilo právo jednotlivcov získavať digitálne euro u poskytovateľa platobných služieb, u ktorého v súčasnosti majú otvorený účet, bez potreby zmeniť tohto poskytovateľa len preto, aby mohli začať využívať služby v digitálnom eure.

2.2. Z toho istého dôvodu ECB víta skutočnosť, že cieľom navrhovaných nariadení je zabezpečiť, že jednotlivci môžu používať základné služby v digitálnom eure bezplatne na základné každodenné účely. Zároveň ECB podporuje, aby sa v právnych predpisoch Únie stanovili správne ekonomické stimuly pre súkromných sprostredkovateľov, ktorý distribuujú digitálne euro. Obchodníci od poskytovateľov platobných služieb dostávajú spoplatnenú službu, ocitli by sa však v slabom postavení, ak by požiadavka prijímať digitálne euro, ktorá im bola uložená, nebola vyvážená stropom poplatku účtovaného obchodníkovi.

([4]) Ľudia dôverujú súkromným peniazom kvôli ich zameniteľnosti jedna k jednej za najbezpečnejšiu formu peňazí v hospodárstve, ktorou sú peniaze centrálnej banky (menová kotva) a teda za ostatné regulované formy peňazí. Pozri PANETTA, F.: Central bank digital currencies: a monetary anchor for digital innovation, prejav p. Fabia Panettu, člena Výkonnej rady ECB, v Elcano Royal Institute, Madrid, 5. novembra 2021. Dostupné na webovom sídle ECB na www.ecb.europa.eu.

([5]) Pozri Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (SPACE) [Štúdia o postojoch spotrebiteľov k platbám v eurozóne (SPACE)], ECB (2022), v ktorej sa uvádza, že z hľadiska hodnoty platieb, platby kartou (46 %) tvorili väčší podiel transakcií než platby v hotovosti (42 %). Dostupné na webovom sídle ECB nawww.ecb.europa.eu.

([6]) Pozri PANETTA, F.: A digital euro: widely available and easy to use, úvodné vyhlásenie pána Fabia Panettu, člena Výkonnej rady ECB, vo Výbore pre hospodárske a menové veci Európskeho parlamentu, Brusel, 24. apríla 2023. Dostupné na webovom sídle ECB nawww.ecb.europa.eu.

2.3. ECB víta skutočnosť, že cieľom navrhovaného nariadenia je zabezpečiť vysoký stupeň súkromia a ochrany údajov pre používateľov digitálneho eura, a zároveň minimalizovať riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu ([7]). Eurosystém musí každopádne zabezpečiť, aby nebola možná identifikácia fyzických osôb. V prípade offline modelu digitálneho eura ECB víta to, že navrhovaná úroveň súkromia a ochrany údajov by bola podobná ako pri hotovosti. ECB okrem toho víta skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sú zahrnuté výslovné ustanovenia na rozšírenie podpory verejnosti na skupinu digitálne menej sofistikovaných osôb, ktoré môžu potrebovať osobnú pomoc pri transakciách v digitálnom eure.

3. ***Vyvažovanie inštitucionálnych právomocí v ekosystéme digitálneho eura***

3.1. Digitálne euro je spoločný európsky projekt. Je dôležité, aby sa v navrhovaných nariadeniach náležite zohľadnili tieto tri všeobecné zásady.

3.2. Po prvé, v rámci tohto spoločného európskeho projektu musia roly, ktoré sú v navrhovaných nariadeniach vymedzené pre Komisiu, spoluzákonodarcov, príslušné vnútroštátne orgány a Eurosystém pri zavádzaní a upravovaní digitálneho eura, odrážať ich príslušné právomoci podľa zmlúv. Na jednej strane, výlučná právomoc Únie v oblasti menovej politiky členských štátov, ktorých menou je euro, podľa článku 3 ods. 1 písm. c) ZFEÚ zahŕňa regulačný rozmer, ktorého cieľom je zaručiť postavenie jednotnej meny ([8]), konkrétne právomoc zákonodarcu stanoviť opatrenia potrebné pre používanie eura ako jednotnej meny podľa článku 133 ZFEÚ ([9]). V navrhovanom nariadení sa preto stanovujú takéto potrebné opatrenia pre používanie eura v digitálnej forme a špecifikujú sa vplyvy jeho postavenia ako zákonného platidla. Na druhej strane, pri právomociach stanovených v článku 133 ZFEÚ sa výslovne uvádza, že nimi nie sú dotknuté právomoci ECB. Navrhované nariadenie odráža tieto ustanovenia primárneho práva tým, že sa v ňom stanovuje, že Eurosystém môže vydávať digitálne euro „v súlade so zmluvami" ([10]), t. j. na základe právomoci, ktorú Eurosystému priznáva primárne právo Únie.

3.3. ECB víta uznanie jej právomoci vydávať digitálne euro a povoľovať národným centrálnym bankám členských štátov, ktorých menou je euro, vydávať digitálne euro, v rámci výkonu jej právomocí podľa zmlúv. Vzhľadom na takto uznané právomoci by ECB mala byť schopná rozhodovať, či povoliť vydávanie digitálneho eura, vrátane času a súm jeho vydania, ako aj o iných špecifických opatreniach, ktoré sú neoddeliteľne spojené s jeho vydávaním. Na základe článku 133 ZFEÚ spoluzákonodarcovia upravujú základné prvky *používania* digitálneho eura, a ECB rozhoduje o tom, či a kedy vydať digitálne euro, vrátane toho, aké neoddeliteľné technické vlastnosti by malo vykazovať. Analogicky ako pri bankovkách, len Eurosystém by mal rozhodovať o tom, čo je digitálne euro, keďže ide o záväzok Eurosystému.

3.4. Po druhé, v navrhovaných nariadeniach sa musí rešpektovať nezávislosť centrálnej banky ako je zakotvená v článku 130 ZFEÚ pri vykonávaní úloh potrebných na zavedenie, reguláciu a vykonávanie dohľadu nad digitálnym eurom. Keďže Eurosystém má vyvinúť, navrhnúť, vydať digitálne euro a vykonávať nad ním dozor v súlade so svojimi právomocami, tieto úlohy by sa mali vykonávať nezávisle ([11]), bez akýchkoľvek pokynov a obmedzení výkonu akejkoľvek úlohy, ktorou je Eurosystém poverený na základe zmlúv.

([7]) V rámci verejnej konzultácie, ktorú ECB vykonala v roku 2020, 43 % respondentov uviedlo, že pre zachovanie dôvery v platby v digitálnom veku je súkromie najdôležitejším aspektom digitálneho eura (so značným náskokom pred ostatnými prvkami). Respondenti z osobitnej skupiny okrem toho uviedli, že by ocenili možnosti, ktoré by im dali kontrolu nad ich osobnými údajmi. Pozri Správa Eurosystému o verejnej konzultácii o digitálnom eure, ECB, apríl 2021; a Study on New Digital Payment Methods, Kantar Public/ECB, 2022. Dostupné na webovom sídle ECB nawww.ecb.europa.eu.

([8]) Ako bolo nedávno rozhodnuté v rozsudku Súdneho dvora z 26. januára 2021 vo veci *Hessischer Rundfunk*, C-422/19 a C-423/19, EU:C:2021:63 (ďalej len „rozsudok v spojených veciach C-422/19 a C-423/19"), bod 38.

([9]) Pozri rozsudok v spojených veciach C-422/19 a C-423/19, bod 42.

([10]) Pozri článok 4 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([11]) Pozri článok 130 ZFEÚ.

3.5. Po tretie, zo zásady technologickej neutrality ([12]) vyplýva, že v navrhovaných nariadeniach by sa nemal vyjadrovať žiadny postoj k tomu, ako by digitálne euro plnilo potreby používateľov, ani k vývoju jeho funkčných vlastností a vlastností jeho technického riešenia. Zahrnutím ustanovení vyžadujúcich alebo zakazujúcich konkrétne riešenia alebo technické vlastnosti by mohlo dôjsť k obmedzeniu niektorého alebo všetkých týchto aspektov: bezproblémové fungovanie, vývoj a dopyt po digitálnom eure, a schopnosť Eurosystému nezávisle definovať a vykonávať menovú politiku. Pri právnych predpisoch obsahujúcich ustanovenia týkajúce sa týchto otázok hrozí riziko, že nebudú schopné obstáť vzhľadom na technologický vývoj v rýchlo sa vyvíjajúcej oblasti digitalizácie peňazí a platobných služieb.

Konkrétne pripomienky k navrhovanému nariadeniu o zavedení digitálneho eura

4. ***Vymedzenie pojmov***

4.1. ECB navrhuje, aby sa vymedzenie pojmu porovnateľné digitálne platobné prostriedky ([13]) zmenilo tak, aby zahŕňalo všetky platobné nástroje, ktoré môžu byť používané v digitálnom prostredí, pri ktorých dochádza k iniciácii platby v mieste interakcie, pričom u používateľa dochádza k okamžitému odpísaniu prostriedkov z vkladového účtu (s výnimkou platieb kreditnými kartami, ktoré zahŕňajú širšiu ponuku služieb súvisiacich s platobnou službou). Vzťahovalo by sa to aj na situácie, keď sú úhrady a inkasá iniciované na mieste interakcie, a zároveň by situácie, keď úhrady a inkasá nie sú iniciované na mieste interakcie, naďalej zostali vylúčené (napr. v prípade „opakujúcich sa platieb“ sa inkaso javí byť najlepším porovnateľným digitálnym platobným prostriedkom).

4.2. ECB navrhuje vynechať používanie pojmu „identifikátor účtu“ v celom navrhovanom nariadení ([14]) a nahradiť ho pojmom „ číslo platobného účtu v digitálnom eure“ ([15]), prípadne pojmom „alias používateľa“ ([16]).

4.3. ECB okrem toho navrhuje zmeniť vymedzenie pojmu „alias používateľa“ ([17]) tak, aby bližšie špecifikoval význam tohto pojmu, a to poskytnutím konkrétneho príkladu.

5. ***Predmet návrhu, zavedenie a emisia digitálneho eura***

5.1. Cieľom navrhovaného nariadenia je okrem iného zaviesť digitálne euro ako digitálnu menu centrálnej banky a stanoviť pravidlá týkajúce sa najmä jeho základných technických vlastností ([18]).

5.2. Euro ako jednotná mena bolo zavedené v Zmluve o Európskej únii (ZEÚ) ([19]). V tejto súvislosti ECB rozhodne víta to, že v navrhovanom nariadení sa uznáva, že právomoci ECB a národných centrálnych bánk pokiaľ ide o vydávanie eura, sú zakotvené v zmluvách ([20]). „Zavedenie“ digitálneho eura by sa preto malo chápať ako zavedenie nevyhnutných právnych požiadaviek, t. j. požiadaviek potrebných na používanie tejto novej formy eura zo strany Eurosystému (odlišnej od kryptoaktív a akýchkoľvek iných záväzkov súkromných subjektov).

([12]) Technologická neutralita je hlavnou zásadou právnych predpisov Únie. Pozri napríklad, odôvodnenie 9 nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1114 z 31. mája 2023 o trhoch s kryptoaktívami a o zmene nariadení (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 a smerníc 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/1937 (Ú. v. EÚ L 150, 9.6.2023, s. 40).
([13]) Pozri článok 2 bod 25 navrhovaného nariadenia.
([14]) Pozri odôvodnenia 67 a 74, a článok 2 bod 26, a článok 31 ods. 1 navrhovaného nariadenia.
([15]) V odôvodnení 67, článok 2 bod 26, článok 31 ods. 1 a príloha V bod i).
([16]) V odôvodnení 74.
([17]) Pozri článok 2 bod 28 navrhovaného nariadenia.
([18]) Pozri článok 1 navrhovaného nariadenia.
([19]) Pozri článok 3 ods. 4 ZEÚ.
([20]) Pozri článok 4 ods. 1 navrhovaného nariadenia, v ktorom sa stanovuje, že v súlade so zmluvami má ECB výlučné právo povoliť emisiu digitálneho eura, pričom emitovať digitálne euro môžu ECB a národné centrálne banky.

6. ***Právna povaha digitálneho eura***

6.1. ECB berie na vedomie, že v navrhovanom nariadení sa stanovuje právna povaha digitálneho eura ako priamy záväzok centrálnej banky Eurosystému voči používateľom digitálneho eura, pričom zmluvný vzťah týkajúci sa poskytovania platobných služieb v digitálnom eure vzniká len medzi poskytovateľmi platobných služieb, ktorí distribuujú digitálne euro a ich klientmi. Pre zachovanie dvojstupňového menového systému, zabezpečenie finančnej stability a predchádzanie dezintermediácii poskytovateľov platobných služieb je kľúčové, aby poskytovatelia platobných služieb boli plne zodpovední za spravovanie ich vzťahov s ich klientmi. V tejto súvislosti ECB berie na vedomie, že v navrhovanom nariadení sa objasňuje ([21]), že používateľ digitálneho eura si nemusí otvoriť účet v centrálnej banke Eurosystému a ani s ňou uzavrieť iný zmluvný vzťah.

6.2. Na základe obsahu odseku 6.1 sa ECB domnieva, že používatelia sú a budú jedinými vlastníkmi, alebo držiteľmi majetkových podielov k právam, ktoré predstavuje digitálne euro, aj napriek tomu, že používatelia budú mať prístup k svojim prostriedkom a používať ich len prostredníctvom poskytovateľa platobných služieb. Inými slovami, poskytovateľ platobných služieb umožňuje používateľovi držať a prevádzať poskytnuté digitálne eurá, podkladové finančné prostriedky však zostávajú záväzkom centrálnej banky. Poskytovatelia platobných služieb zostávajú plne zodpovední za zabezpečenie bezpečnosti platobných služieb, ktoré poskytujú, aj pokiaľ ide o digitálne euro. Bolo by užitočné zahrnúť do navrhovaného nariadenia konkrétnejšie ustanovenie, v ktorom by sa jednoznačne stanovili tieto zásady, aby sa predišlo neistote pri vnútroštátnom uplatňovaní vo všetkých členských štátoch eurozóny.

7. ***Rámec vzťahujúci sa na digitálne euro***

7.1. V navrhovanom nariadení sa stanovuje, že na digitálne euro sa budú vzťahovať ustanovenia navrhovaného nariadenia a delegované akty Komisie, a že v rámci navrhovaného nariadenia sa budú na digitálne euro vzťahovať aj podrobné opatrenia, pravidlá a normy, ktoré ECB môže prijať na základe vlastných právomocí podľa zmlúv ([22]).

7.2. ECB by chcela upozorniť zákonodarcu Únie na skutočnosť, že podrobné opatrenia, pravidlá a normy ECB, ktoré by upravovali vývoj, návrh a vydávanie digitálneho eura, pokiaľ sú prijaté podľa právomocí ECB podľa zmlúv ([23]), nebudú obmedzené nástrojom sekundárneho práva ako je navrhované nariadenie. Výslovné uvedenie tohto nariadenia preto nie je vhodné a zvolená formulácia by mohla byť nesprávne vykladaná ako obmedzenie nezávislosti Eurosystému pri vykonávaní úloh, ktorými ho poverujú zmluvy.

7.3. Malo by sa zvážiť objasnenie vymedzení pojmov stanovených v navrhovanom nariadení, aby bolo zrejmé, že vymedzenie pojmu transakcií v digitálnom eure je v súlade s vymedzením pojmu platobné transakcie podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 ([24]). Zabezpečila by sa tak zrozumiteľnosť pokiaľ ide o udeľovanie licencií pre poskytovateľov platobných služieb v kontexte smernice (EÚ) 2015/2366, pokiaľ ide o uplatniteľné pravidlá ochrany bezpečnosti a ochrany spotrebiteľov.

7.4. Odôvodnenie 66 by sa malo pozmeniť tak, aby objasňovalo, že vzhľadom na špecifickosť vyrovnávania platieb v digitálnom eure ako sa stanovuje priamo v navrhovanom nariadení, smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/26/ES ([25]) sa neuplatňuje. Platí to bez ohľadu na akúkoľvek klasifikáciu rizika zo strany Eurosystému ako dozorného orgánu pre režim digitálneho eura a infraštruktúru pre vyrovnávanie platieb v digitálnom eure, vzhľadom na jeho dôležitosť pre platobný systém.

([21]) Pozri odôvodnenie 9 navrhovaného nariadenia.
([22]) Pozri článok 5 ods. 1 a 2 navrhovaného nariadenia.
([23]) Pozri článok 4 ods. 1 navrhovaného nariadenia.
([24]) Pozri článok 2bod.5 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 23.12.2015, s. 35).
([25]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/26/ES z 19. mája 1998 o konečnom zúčtovaní v platobných systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov (Ú. v. ES L 166, 11.6.1998, s. 45).

8. ***Postavenie digitálneho eura ako zákonného platidla***

Postavenie zákonného platidla a územná pôsobnosť

8.1. ECB jednoznačne víta zavedenie spoločných pravidiel týkajúcich sa rozsahu a účinkov postavenia digitálneho eura ako zákonného platidla v rámci eurozóny. Vymedzenie jednotlivých prvkov zákonného platidla sa opiera o spoľahlivé základy, ktorými sú predchádzajúce správy Komisie o hotovosti ako zákonnom platidle, a jej nezáväzné akty, ku ktorým prispel aj Eurosystém ([26]), a relevantná judikatúra Súdneho dvora Európskej únie ([27]).

8.2. Súdny dvor objasnil, že pojem zákonné platidlo, ktorý sa uvádza v článku 128 ods. 1 ZFEÚ, je pojmom práva Únie, ktorý sa v rámci celej Únie musí vykladať autonómne a jednotne ([28]). Podľa článku 133 ZFEÚ je len normotvorca Únie oprávnený spresniť právny režim zákonného platidla, ktorý sa priznáva eurobankovkám a eurominciam, pokiaľ si to vyžaduje používanie eura ako jednotnej meny. Takáto výlučná právomoc vylučuje akúkoľvek právomoc členských štátov stanovovať právne normy v tejto oblasti, pokiaľ k tomu neboli poverené Úniou, alebo ak je to potrebné pre vykonávanie aktov Únie vo vnútroštátnom práve ([29]).

8.3. Navrhované postavenie digitálneho eura ako zákonného platidla je preto kľúčovým prvkom zabezpečenia slobodnej voľby spôsobu platby a menovej suverenity Únie. Zabezpečuje, aby ľudia a podniky mohli využívať výhody toho, že digitálne euro je všeobecne prijímaným platobným prostriedkom, čím poskytuje ľuďom skutočnú možnosť voľby platiť elektronicky peniazmi centrálnej banky v rámci celej eurozóny. Okrem toho uľahčuje vznik celoeurópskych platobných riešení a poskytuje solídny základ pre vývoj služieb s pridanou hodnotou.

8.4. Ustanovenia o zákonnom platidle prispievajú aj k menovej suverenite a integrite eura tým, že zabezpečujú, že forma peňazí, ktorá slúži ako kotva pre hodnotu eura ako meny (t. j. peniaze centrálnej banky v eurovej hotovosti alebo digitálnej forme), je všeobecne použiteľná v rámci celej eurozóny.

8.5. ECB víta skutočnosť, že postavenie zákonného platidla zahŕňa požiadavku prijímať digitálne euro online ako aj offline, keďže je to nevyhnutné na umožnenie zavedenia oboch modelov digitálneho eura. ECB okrem toho víta skutočnosť, že územná pôsobnosť zákonného platidla, ktorým je digitálne euro, príslušne zohľadňuje osobitosti online a offline platobných prostriedkov.

8.6. Pre používateľov digitálneho eura je možnosť kedykoľvek môcť platiť s digitálnym eurom cennou vlastnosťou ([30]): od nikoho by sa nevyžadovalo držať digitálne euro alebo ním platiť, ale ak by sa niekto rozhodol platiť digitálnym eurom, vždy by tak mohol spraviť vo všetkých obchodoch, ktoré digitálne euro prijímajú (napr. fyzické obchody a elektronické obchody).

8.7. Pre obchodníkov navrhované ustanovenia o zákonnom platidle predstavujú príležitosť vylepšiť ich vyjednávaciu pozíciu pokiaľ ide o medzinárodné kartové schémy, za predpokladu že je zabezpečená rozsiahla distribučná sieť ([31]) a sú stanovené legislatívne záruky na predchádzanie zneužívaniu vyplývajúcemu z povinného prijímania ([32]).

([26]) Odporúčanie Komisie z 22. marca 2010 o rozsahu a účinkoch eurobankoviek a euromincí ako zákonného platidla (Ú. v. EÚ L 83, 30.3.2010, s. 70).
([27]) Pozri rozsudok v spojených veciach C-422/19 a C-423/19.
([28]) Pozri rozsudok v spojených veciach C-422/19 a C-423/19, bod 45.
([29]) Pozri rozsudok v spojených veciach C-422/19 a C-423/19, body 50 a 52.
([30]) Pozri ECB, apríl 2021 a Study on New Digital Payment Methods, Kantar Public/ECB, 2022.
([31]) Súvisí to s článkami 13 a 14 navrhovaného nariadenia (ktoré sa týkajú distribúcie poskytovateľmi platobných služieb).
([32]) Súvisí to s článkom 17 navrhovaného nariadenia („Poplatky za platobné služby v digitálnom eure“).

8.8. Ustanovenia o zákonnom platidle poskytujú poskytovateľom platobných služieb príležitosť ponúkať klientom platobné služby v digitálnom eure s najširším možným dosahom v rámci eurozóny, pri súčasnom získavaní kompenzácie porovnateľnej s kompenzáciou pri podobných službách s vnútroštátnym dosahom. Tým sa zároveň znižuje súčasná závislosť poskytovateľov platobných služieb na neeurópskych platobných riešeniach. Skutočnosť, že ECB sa v čo najväčšej miere a v prípade potreby snaží umožniť, aby súkromné digitálne platobné prostriedky mohli využívať pravidlá, normy a procesy upravujúce platobné služby v digitálnom eure ([33]), by mala byť nápomocná pri odstraňovaní technických prekážok toho, aby aj miestne súkromné riešenia získali celoeurópsky dosah.

Výnimky z povinnosti prijímať digitálne euro, zákaz jednostranného vylúčenia platieb v digitálnom eure a dodatočné výnimky, ktoré majú povahu menového práva

8.9. ECB víta výnimky z povinnosti prijímať digitálne euro ([34]), keďže sa zdajú byť primerané a oprávnené.

8.10. ECB súhlasí, že fyzické osoby v rámci výlučne osobnej alebo domácej činnosti môžu odmietnuť platbu v digitálnom eure, pričom mikropodniky tak môžu urobiť, ak prijímajú len hotovosť. Prakticky to zodpovedá požiadavke nediskriminácie, na základe ktorej obchodník, ktorý už prijíma digitálne platobné prostriedky, musí byť pripravený prijímať aj digitálne euro, ak ho platca ponúkne. Malo by to však zahŕňať príjemcov platby podľa článku 9 bodu a) navrhovaného nariadenia. V opačnom prípade by toto ustanovenie umožňovalo takýmto subjektom vykonávať digitálnu podnikateľskú činnosť v eurozóne bez prijatia digitálneho eura.

8.11. ECB v plnej miere podporuje navrhovaný zákaz jednostranného vylúčenia platieb v digitálnom eure ([35]), čím sa zabezpečí, že poskytovatelia tovarov a služieb nemôžu ovplyvniť možnosť jednotlivcov platiť digitálnym eurom, obmedzením dostupných možností na iné digitálne platobné prostriedky, ktoré môžu vlastniť alebo podporovať.

Interakcia medzi digitálnym eurom a eurobankovkami a eurómincami

8.12. ECB víta zavedenie úplnej zameniteľnosti v nominálnej hodnote medzi digitálnym eurom a eurovou hotovosťou. Takáto úplná zameniteľnosť je prirodzeným dôsledkom ich spoločného postavenia zákonného platidla. Spoluzákonodarcovia musia zabezpečiť, aby toto ustanovenie v návrhu nariadenia týkajúce sa postavenia eurobankoviek a eurómincí ako zákonného platidla ([36]) zostalo zosúladené v rámci celého legislatívneho postupu.

9. ***Distribúcia digitálneho eura***

Úloha poskytovateľov platobných služieb

9.1. ECB víta ustanovenia o distribúcii digitálneho eura zo strany poskytovateľov platobných služieb ([37]), v ktorých sa stanovujú konkrétne úlohy, ktoré poskytovateľ platobných služieb musí vykonávať, aby sa euro mohlo používať ako jednotná mena v rámci celej Únie. Poskytovatelia platobných služieb už majú priame vzťahy so svojimi klientmi, a preto sú v najlepšej pozícii, aby slúžili ako priami partneri pre jednotlivcov, obchodníkov a podniky, ktoré by používali digitálne euro ([38]).

9.2. V navrhovanom nariadení sa uvádza, že používatelia digitálneho eura môžu mať jeden alebo viacero platobných účtov v digitálnom eure vedených u toho istého poskytovateľa platobných služieb alebo u rôznych poskytovateľov platobných služieb ([39]). ECB vyzýva spoluzákonodarcov, aby zvážili, či ide o opatrenie nevyhnutné pri používaní digitálneho eura, ktoré je potrebné špecifikovať v navrhovanom nariadení. V tejto súvislosti by návrh s viacerými platobnými účtami v digitálnom eure narážal na technické problémy, najmä pokiaľ ide o správu týchto účtov v súvislosti s dodržiavaním konsolidovaného obmedzenia držby. Bolo by možné argumentovať, že digitálne euro

([33]) Pozri článok 26 navrhovaného nariadenia.
([34]) Pozri článok 9 navrhovaného nariadenia.
([35]) Pozri článok 10 navrhovaného nariadenia.
([36]) COM(2023) 364.
([37]) Pozri článok 13 navrhovaného nariadenia.
([38]) Pozri PANETTA, F.: Building on our strengths: the role of the public and private sectors in the digital euro ecosystem, úvodné vyhlásenie pána Fabia Panettu, člena Výkonnej rady ECB, vo Výbore pre hospodárske a menové veci Európskeho parlamentu, Brusel, 29. septembra 2022.
([39]) Pozri článok 13 ods. 7 navrhovaného nariadenia.

by sa mohlo obmedziť na jeden účet, keďže by išlo o bezplatnú verejnú službu. ECB chápe, že cieľom ustanovenia týkajúceho sa viacerých účtov je vyhnúť sa obmedzeniam základných slobôd, ktoré je možné uplatňovať len tam, kde je to primerané.

9.3. ECB má v úmysle vykonať podrobnú technickú analýzu vzájomných vzťahov medzi viacerými účtami a správou jednotlivého obmedzenia držby a podeliť sa o ňu so spoluzákonodarcami. ECB ďalej navrhuje, aby spoluzákonodarcovia pri otázke primeranosti akéhokoľvek obmedzenia počtu účtov zohľadnili dva prvky. Po prvé, sloboda poskytovateľov platobných služieb poskytovať služby v digitálnom eure by nebola obmedzená obmedzením na jeden účet na používateľa. Bolo by jednoduchšie preniesť platobný účet v digitálnom eure než v súčasnosti platobný účet, keďže medzinárodné číslo bankového účtu (IBAN) nie je prenosné. Po druhé, zložitosť dodržiavania konsolidovaného obmedzenia držby na viacerých účtoch pre používateľa by si mohla vyžadovať uplatnenie iného prístupu pri zavedení digitálneho eura, kým s ním ľudia ešte nebudú dostatočne oboznámení.

9.4. V odôvodneniach navrhovaného nariadenia by sa zišlo ďalšie objasnenie týkajúce sa postavenia občanov Únie v Severnom Írsku a toho, či by ich prístup k digitálnemu euru podliehal dohode s orgánmi Spojeného kráľovstva.

9.5. V navrhovanom nariadení sa stanovuje, že od úverových inštitúcií poskytujúcich retailové platobné služby sa bude vyžadovať poskytovanie základných platobných služieb v digitálnom eure na žiadosť ich klientov ([40]). ECB rozhodne víta túto navrhovanú požiadavku, keďže sa tým podporí všeobecný prístup k digitálnemu euru ([41]), ktoré bude vykazovať vlastnosti verejného statku, pre fyzické osoby, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v členských štátoch, ktorých menou je euro. Od ľudí, ktorí už majú bankové účty, by sa nemalo vyžadovať, aby zmenili poskytovateľa platobných služieb, aby získali prístup k digitálnemu euru ([42]). Všeobecný prístup verejnosti k digitálnemu euru v eurozóne by doplnil širokú použiteľnosť, ktorú umožňuje postavenie digitálneho eura ako zákonného platidla. Pripravenosť obchodníkov prijímať digitálne euro ako zákonné platidlo závisí od súbežnej povinnosti relevantných poskytovateľov platobných služieb, vrátane úverových inštitúcií, sprístupňovať digitálne euro svojim klientom. Naopak, tieto ustanovenia umožnia digitálnemu euru plniť funkciu menovej kotvy v digitálnom veku. Regulačné opatrenia boli vždy potrebné na zabezpečenie koordinácie v súkromnom sektore v oblasti platieb v rámci eurozóny (napr. zavedenie IBAN a jednotnej oblasti platieb v eurách, a dostupnosť okamžitých platieb).

9.6. Bolo by však primerané, a teda vhodnejšie, ak by sa požiadavka na poskytovanie digitálneho eura na požiadanie rozšírila na tých poskytovateľov platobných služieb v eurozóne, ktorí ponúkajú retailové platobné nástroje [t. j. tých, ktorí ponúkajú služby stanovené v bodoch 1., 2 alebo 3. prílohy I k smernici (EÚ) 2015/2366, čím používateľovi umožňujú získať IBAN]. Tým by sa 1. zaviedla zásada, že ľudia, ktorí už majú platobný účet na každodenné platby, nemusia zmeniť poskytovateľa, aby získali digitálne euro, bez ohľadu na to, ktorý poskytovateľ platobných služieb im poskytuje platobný účet; a 2. zabezpečili rovnaké podmienky pre všetky subjekty oprávnené ponúkať služby stanovené v bodoch 1), 2) alebo 3) prílohy I k smernici 2015/2366. Aby bolo možné všetkým týmto subjektom ponúknuť rovnaké práva na ovplyvnenie súboru pravidiel pre digitálne euro, bolo by primerané, aby sa na nich vzťahovali tie isté povinnosti. Naopak, primeranosť požiadavky, aby úverové inštitúcie usadené v členských štátoch mimo eurozóny distribuovali digitálne euro, môže byť podrobená preskúmaniu, ak veľká väčšina ich existujúcich klientov nebude môcť mať v držbe digitálne euro.

([40]) Pozri článok 14 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([41]) Pozri PANETTA, F.: A digital euro: widely available and easy to use, úvodné vyhlásenie vo Výbore pre hospodárske a menové veci Európskeho parlamentu, 24. apríla 2023.

([42]) Ak by distribúcia bola namiesto toho pre sprostredkovateľov dobrovoľná, ľudia by mohli čeliť značným prekážkam pri získavaní digitálneho eura. Napríklad by mohli byť nútení otvoriť si účet u nového sprostredkovateľa, ak ich vlastná banka neposkytuje prístup k digitálnemu euru. V takejto situácii však ľudia nemusia chápať, prečo by si mali otvárať ďalší účet, a nemusia vynaložiť ďalšie úsilie na získanie digitálneho eura od iného sprostredkovateľa. Navyše, predchádzajúce príklady celoeurópskych platobných iniciatív preukázali, že zabezpečenie toho, aby spotrebitelia mali široký prístup k relevantným platobným službám v rámci celej eurozóny si v konečnom dôsledku vždy vyžadovalo zavedenie regulačných opatrení.

Základné platobné služby v digitálnom eure

9.7. V navrhovanom nariadení sa stanovuje povinnosť poskytovateľov platobných služieb neúčtovať poplatky fyzickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v členských štátoch, ktorých menou je euro, za poskytovanie platobných služieb v digitálnom eure ([43]). ECB v plnej miere podporuje tento prístup, ktorý odráža povahu digitálneho eura ako verejného statku a umožňuje používateľom jeho bezplatné používanie na každodenné účely. Navrhovaný zoznam základných platobných služieb v digitálnom eure však neobsahuje automatizované nadobudnutie digitálneho eura a automatizovaný odpredaj digitálneho eura ([44]).

9.8. ECB odporúča rozšíriť zoznam základných služieb, aby zahŕňal automatické nadobudnutie digitálneho eura a automatizovaný odpredaj digitálneho eura, keďže ich vynechanie by malo viacero účinkov, ak by sa poskytovatelia platobných služieb rozhodli túto službu spoplatniť. Po prvé, jednotlivci by narazili na nečakané poplatky ([45]) súvisiace s existenciou obmedzení držby, ktoré sa vzťahujú len na digitálne euro, a nepochopili by potrebu za tieto služby platiť. Úroveň uplatňovaných poplatkov by jednotlivcov buď prilákala k určitej platobnej metóde alebo by ich od nej odradila ([46]). Osobitné skupiny poukázali na to, že pravidelné automatizované nadobudnutie digitálneho eura by s najväčšou pravdepodobnosťou využívali ľudia, ktorí najviac potrebujú mať svoj rozpočet pod kontrolou, keďže automatizované nadobudnutie digitálneho eura je nástrojom, ktorý je na tento účel najvhodnejší ([47]). Po druhé, menej ľudí by prevádzalo prostriedky na platobný účet v digitálnom eure, ak by zakaždým museli podávať výslovnú žiadosť, aby sa vyhli poplatkom pri každom zamýšľanom prevode. Umožnenie pravidelného nadobúdania digitálneho eura je žiadúce na zabezpečenie udržiavania finančnej stability, pretože to zamedzuje kaskádovým efektom ([48]) a tým aj na zabezpečenie riadnej transmisie menovej politiky.

9.9. ECB navrhuje rozšíriť zoznam základných služieb tak, aby zahŕňal presun platobného účtu v digitálnom eure od jedného poskytovateľa platobných služieb k druhému. Cieľom je zabezpečiť, aby poskytovateľ platobných služieb, pri ktorom sa spotrebiteľ rozhodne, že ho prestane využívať, nemohol účtovať odrádzajúci „poplatok za ukončenie“ vzťahujúci sa na rozhodnutie spotrebiteľa presunúť svoj účet v digitálnom eure k inému poskytovateľovi platobných služieb. ECB okrem toho navrhuje zvážiť opatrenia na zabezpečenie toho, aby bezplatné nadobudnutie digitálneho eura a odpredaj digitálneho eura prostredníctvom hotovosti neviedlo k poklesu využívania služieb bankomatov. Okrem toho by v zozname základných služieb mali byť zahrnuté aj služby riešenia sporov, keďže prispievajú k dôvere v digitálne euro a teda aj k jeho prijímaniu a používaniu.

9.10. Na zabezpečenie toho, aby zoznam služieb v digitálnom eure bol aktuálny a v súlade s trhovými postupmi a potrebami používateľov v priebehu času, ECB navrhuje, aby spoluzákonodarca zvážil poverenie Komisie, aby v prípade potreby prijala delegovaný akt, v ktorom by pridala nové základné platobné služby v digitálnom eure a poskytla výklad rozsahu existujúcich služieb.

Podpora pre osoby so zdravotným postihnutím, s funkčnými obmedzeniami alebo obmedzenými digitálnym zručnosťami a staršie osoby

9.11. Ľudia, ktorí v súčasnosti žijú v eurozóne, majú bezplatný prístup k bezpečným a všeobecne prijímaným platobným prostriedkom vo forme hotovosti, čo je dôležité pre finančné začlenenie. Podľa možnosti by to malo platiť aj pre digitálne, online a offline platby.

([43]) Pozri článok 17 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([44]) Pozri prílohu II, bod c) navrhovaného nariadenia.

([45]) Používatelia digitálneho eura by dôvodne neočakávali, že bude spoplatnené navýšenie stavu na platobnom účte v digitálnom eure (napr. vklad 1 000 EUR na začiatku každého mesiaca), keďže trvalé príkazy (napr. na úhradu nájomného na začiatku mesiaca) sú spoplatnené zriedkavo.

([46]) Pozri odôvodnenie 10 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 260/2012 a (EÚ) 2021/1230, pokiaľ ide o okamžité úhrady v eurách, COM(2022) 546 final.

([47]) Pozri Study on Digital Wallet Features, správa osobitnej skupiny, Kantar, apríl 2023, dostupné na webovom sídle ECB na at www.ecb.europa.eu.

([48]) Automatizované nadobudnutie digitálneho eura a odpredaj digitálneho eura podporujú pohodlné používanie pre koncových používateľov, čo by podporilo zavádzanie digitálneho eura a jeho výhody v oblasti finančnej stability, najmä preto, že táto funkcia bude spojená s dobre nastavenými obmedzeniami držby. Ak mnohí používatelia bežne majú určitý zostatok prostriedkov v digitálnom eure, vplyv na finančnú stabilitu bude nižší v prípade, že nejaká udalosť povedie k tomu, že používatelia digitálneho eura zvýšia svoju držbu prostriedkov v digitálnom eure, keďže náhly vplyv na bankové vklady bude nižší.

9.12. Pokiaľ ide o digitálnu integráciu, ECB víta, že v navrhovanom nariadení sa predpokladá, že osobitne určené orgány budú poskytovať základné platobné služby v digitálnom eure a podporu pri digitálnej integrácii osobne vo fyzickej blízkosti aj osobám so zdravotným postihnutím, s funkčnými obmedzeniami alebo obmedzenými digitálnym zručnosťami a starším osobám. Zo spätnej väzby získanej od združení spotrebiteľov vyplýva, že obzvlášť cenená je osobná podpora vo fyzickej blízkosti ([49]).

9.13. ECB okrem toho víta skutočnosť, že digitálna integrácia sa umožňuje tým, že členské štáty určia konkrétne orgány alebo poštové podniky, ktoré sú podľa vnútroštátneho práva oprávnené poskytovať platobné služby pre tie osoby, ktoré nemajú súkromný platobný účet a ani oň nemajú záujem.

9.14. V navrhovanom nariadení sa navyše Európsky orgán pre bankovníctvo a Úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí poverujú spoločným vydávaním usmernení, v ktorých sa upraví vzájomný vzťah medzi požiadavkami na boj proti praniu špinavých peňazí resp. boj proti financovaniu terorizmu a poskytovaním základných platobných služieb v digitálnom eure s osobitným zameraním na finančné začlenenie zraniteľných skupín vrátane utečencov alebo osôb, ktorým sa poskytla medzinárodná ochrana, osôb bez stálej adresy alebo štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým nebolo udelené povolenie na pobyt, ale ktorých vyhostenie nie je možné z právnych alebo faktických dôvodov ([50]).. ECB víta toto ustanovenie, zdôrazňuje však riziko, že prípadné vydané spoločné usmernenia, budú len usmerňovať vnútroštátne príslušné orgány a úplne nevylučujú nejednotné vykonávanie. Harmonizáciu v rámci celej eurozóny by lepšie podporilo ustanovenie stanovujúce minimálne kritéria pre spoločné ustanovenia.

10. ***Používanie digitálneho eura ako uchovávateľa hodnoty a platobného prostriedku – poplatky za platobné služby v digitálnom eure***

Zásady a obmedzenia používania digitálneho eura na zmierňovanie rizík pri transmisii menovej politiky a finančnej stability v eurozóne ([51])

10.1. V súčasnosti vkladatelia majú právo kedykoľvek zmeniť svoje netermínované vklady na hotovosť. Existujú však praktické prekážky držania veľkých súm hotovosti, vrátane rizika straty alebo krádeže. Na zachovanie rovnováhy medzi bankovými vkladmi a peniazmi centrálnej banky by vzhľadom na pokles využívania hotovosti a dostupnosť digitálneho eura bolo potrebné zaviesť určité obmedzenia súm v digitálnom eure, ktoré jednotlivci môžu držať.

10.2. ECB jasne oznámila svoj zámer navrhnúť a vykonávať účinné nástroje na kontrolu maximálnej sumy digitálneho eura v obehu ([52]). Príslušne sa preto navrhuje, aby v odôvodnení 31 navrhovaného nariadenia bol zahrnutý výslovný odkaz na tento zrejmý úmysel ECB. ECB v rámci týchto nástrojov osobitne zdôraznila svoj cieľ stanoviť obmedzenia držby digitálneho eura fyzickými a právnickými osobami ([53]). Neexistencia takýchto obmedzení by mohla ohrozovať nastavenie menovej politiky a jej transmisiu, a finančnú stabilitu v eurozóne. Akékoľvek nežiadúce dôsledky, ktoré môžu vyplývať z vydávania digitálneho eura pre nastavenie menovej politiky a jej transmisiu, ako aj pre finančnú stabilitu, by mali byť vopred minimalizované vo fáze návrhu.

([49]) Pozri napríklad, odpoveď Európskej organizácie spotrebiteľov (BEUC) na písomný postup v nadväznosti na technické zasadnutie o digitálnom eure z 12. Mája 2023, dostupná na webovom sídle ECB na www.ecb.europa.eu.

([50]) Pozri článok 14 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([51]) Pozri článok 15 navrhovaného nariadenia.

([52]) Pozri PANETTA, F.: Shaping Europe's digital future: the path towards a digital euro, úvodné vyhlásenie pána Fabia Panettu, člena Výkonnej rady ECB, vo Výbore pre hospodárske a menové veci Európskeho parlamentu, Brusel, 4. septembra 2023.

([53]) Pozri ECB (2022), Progress on the investigation phase of a digital euro (Pokrok dosiahnutý vo fáze skúmania digitálneho eura), dostupné na webovom sídle ECB na www.ecb.europa.eu.

10.3. Zatiaľ čo kalibrácia obmedzení držby by bola výsledkom komplexného ekonomického posúdenia, ich funkčná a technická realizácia by mala priorizovať špičkové využívanie a efektívnu implementáciu pre všetkých zúčastnených aktérov ([54]). Rozhodnutie o tom, ako kombinovať a kalibrovať akékoľvek nástroje, ktoré *ex ante* kontrolujú sumu digitálneho eura v obehu by malo byť prijaté časovo bližšie k možnému budúcemu zavedeniu digitálneho eura a pravidelne preskúmavané, pri zohľadnení príslušného ekonomického a finančného prostredia ([55]).

10.4. Na jednej strane, z navrhovaného nariadenia vyplýva, že možnosť stanovenia obmedzení držby digitálneho eura je voliteľným prvkom jeho používania, a zároveň v relevantných prípadoch stanovuje, že používanie digitálneho eura ako prostriedku uchovávania hodnoty *môže* podliehať obmedzeniam ([56]). Na druhej strane sa v navrhovanom nariadení ECB ukladá aj povinnosť vytvoriť nástroje na obmedzenie používania digitálneho eura ako uchovávateľa hodnoty ([57]). Okrem toho sa v navrhovanom nariadení stanovuje zoznam povinných podmienok pre tieto nástroje ([58]). V zozname figuruje ako hlavný cieľ finančná stabilita, na úkor definovania a uskutočňovania menovej politiky, čo je hlavnou úlohou, ktorá má byť vykonávaná prostredníctvom ESCB pri dosahovaní jeho hlavného cieľa, ktorým je udržiavanie cenovej stability, a tiež na úkor umožňovania prístupu fyzických a právnických osôb k digitálnemu euru a jeho používaniu.

10.5. ECB víta uznanie jej právomoci stanoviť obmedzenia používania digitálneho eura ako prostriedku uchovávania hodnoty a priebežne ich kalibrovať ([59]). ECB je odhodlaná uplatňovať a zachovávať obmedzenia držby ako základný prvok návrhu digitálneho eura. ECB má naozaj právomoc rozhodnúť o sume digitálneho eura, ktorá sa má vydať, keďže to má vplyv na veľkosť súvahy Eurosystému a vykonávanie jeho menovej politiky. Výsledkom stanovenia a kalibrácie jednotlivých obmedzení držby je obmedzenie celkového objemu digitálneho eura, ktoré môže byť vydané a tieto kroky vykonáva Eurosystém v súlade so svojimi právomocami podľa zmlúv, a nie z dôvodu povinnosti podľa navrhovaného nariadenia.

10.6. Pokiaľ ide o navrhovaný zoznam povinných podmienok, na ktorý sa odkazuje v odseku 10.4, ECB súhlasí s danými troma cieľmi, ktoré je potrebné sledovať pri kalibrácii obmedzení držby, poznamenáva však, že prioritizácia jedného z nich (finančná stabilita) môže byť považovaná za obmedzovanie existujúcej základnej úlohy (definovať a uskutočňovať menovú politiku) tým, že pre činnosť ECB sa stanovia určité parametre, ktoré nie sú v súlade s hlavnou úlohou ECB podľa zmluvy, ktorou je udržiavať cenovú stabilitu. Keďže definovanie a uskutočňovanie menovej politiky zabezpečenie finančnej stability každopádne uľahčuje, ECB pri stanovovaní obmedzení držby nepredpokladá žiadne kolízie medzi týmito dvoma úlohami.

10.7. V navrhovanom nariadení sa stanovuje, že digitálne euro v rámci navrhovaného nariadenia nebude úročené ([60]). Je potrebné opätovne uviesť, že ECB nezavádza úročené digitálne euro. Tak ako je to v prípade eurobankoviek, ECB nemá v úmysle úročiť digitálne euro, ani pri jeho zavedení ani v dohľadnej budúcnosti. Bankovky nikdy neboli úročené, pretože je to nepraktické, hoci takéto úročenie nie je ani teoreticky nemožné ani výslovne zákonom zakázané. ECB vzhľadom na svoj mandát udržiavať cenovú stabilitu a súbežnú úlohu definovať a uskutočňovať menovú politiku eurozóny nemôže vylúčiť budúce scenáre, v ktorých by úročenie digitálneho eura mohlo byť opodstatnené. Okrem toho v záujme podpory svojho mandátu v oblasti menovej politiky musí ECB naďalej mať kontrolu nad úročením všetkých záväzkov v jej súvahe. Aj v prípade, že by toto ustanovenie bolo vykladané ako úplné vylúčenie úročenia, v žiadnom prípade by to nemohlo obmedziť právomoc Eurosystému podľa primárneho

([54]) Pozri aj PANETTA, F.: The digital euro and the evolution of the financial system, úvodné vyhlásenie pána Fabia Panettu, člena Výkonnej rady ECB, vo Výbore pre hospodárske a menové veci Európskeho parlamentu, 15. júna 2022. Dostupné na webovom sídle ECB na www.ecb.europa.eu.

([55]) Pozri PANETTA, F.: The digital euro and the evolution of the financial system, úvodné vyhlásenie vo Výbore pre hospodárske a menové veci Európskeho parlamentu, 15. júna 2022.

([56]) Pozri článok 15 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([57]) Pozri článok 16 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([58]) Pozri článok 16 ods. 2 navrhovaného nariadenia.

([59]) Pozri článok 16 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([60]) Pozri článok 16 ods. 8 navrhovaného nariadenia.

práva nezávisle definovať a uskutočňovať menovú politiku eurozóny, keďže pri právomociach stanovených v článku 133 ZFEÚ sa výslovne uvádza, že nimi nie sú dotknuté právomoci ECB. ECB preto navrhuje zmenu tak, aby sa objasnila prvoradosť mandátu ECB udržiavať cenovú stabilitu a súbežnej úlohy definovať a uskutočňovať menovú politiku eurozóny.

Poplatky za platobné služby v digitálnom eure ([61])

10.8. ECB víta model kompenzácie predpokladaný v navrhovanom nariadení, ktorý sa snaží dosiahnuť rovnováhu, v rámci ktorej 1. by digitálne euro bolo bezplatne k dispozícii na základné použitie; 2. poskytovatelia platobných služieb by mali dostatočné stimuly pre distribúciu digitálneho eura na zabezpečenie všeobecnej prístupnosti; a 3. obchodníci by mali dostatočné záruky na to, aby sa vyhli tomu, že sa na nich budú vzťahovať nadmerné poplatky. Obchodníci by od poskytovateľov platobných služieb dostávali spoplatnenú službu, ocitli by sa však v slabom postavení, ak by požiadavka prijímať digitálne euro, ktorá im bola uložená, nebola vyvážená stropom poplatku účtovaného obchodníkovi. Naopak, výslovné uznanie možnosti účtovať poplatky medzi poskytovateľmi platobných služieb by umožnilo poskytovateľom platobných služieb vykonávajúcim distribúciu získať príjmy porovnateľné s príjmami získavanými pri distribúcii porovnateľných platobných nástrojov, čo by stimulovalo aktívnu distribúciu digitálneho eura a vysokú kvalitu služieb pre koncových používateľov. ECB víta zásadu, že poplatky a iné úhrady by nemali byť vyššie ako tie, ktoré sa požadujú za porovnateľné (súkromné) digitálne platobné prostriedky, aj vzhľadom na potrebu zachovania efektívneho používania digitálneho eura ako zákonného platidla. V rovnakom duchu ECB víta zákaz toho, aby poskytovatelia platobných služieb účtovali fyzickým osobám poplatky za základné platobné služby v digitálnom eure ([62]) a zákaz prirážok k platbe dlhu digitálnym eurom ([63]).

10.9. Okrem toho, regulácia úrovní poplatkov týkajúcich sa platobných služieb v digitálnom eure by nemala byť obmedzená na súkromný sektor, ale mala by sa uplatňovať aj vo verejnej sfére. V tomto zmysle by príslušné ustanovenia mali odkazovať ako na obchodníkov, tak aj na subjekty verejného sektora prijímajúce digitálne euro. ECB okrem toho víta aj odôvodnenie 41 navrhovaného nariadenia, v ktorom sa uvádza úmysel Eurosystému znášať vlastné náklady, tak ako v prípade výroby a vydávania bankoviek. Poskytovatelia platobných služieb by hradili svoje vlastné náklady spojené s distribúciou služieb v digitálnom eure, ktoré poskytujú, Eurosystém by ich však neúčtoval, čo zohľadňuje povahu verejného statku digitálneho eura a sleduje podobnú logiku ako pri hotovosti.

10.10. V navrhovanom nariadení sa stanovuje, že poplatok účtovaný obchodníkovi bude jediným poplatkom za transakciu, ktorý poskytovatelia platobných služieb môžu pri obchodníkoch uplatňovať ([64]). ECB to víta, keďže je potrebné, aby stropy boli účinné. Tento cieľ by nebol dosiahnutý, ak by bolo možné účtovať paušálne poplatky bez akýchkoľvek obmedzení. Ak sa ten istý platobný terminál môže použiť na platby v digitálnom eure a pri iných platobných formách, čo je cieľom, ktorý sa ECB bude usilovať dosiahnuť, ECB odporúča vylúčiť ďalšie paušálne poplatky, ktoré by sa uplatňovali len pri prijímaní digitálneho eura. Paušálne poplatky vzťahujúce sa na všeobecné služby prijímania platieb, ako je poskytnutie platobného terminálu, sa môžu aj naďalej uplatňovať bez obmedzenia.

10.11. V navrhovanom nariadení sa ECB ukladá povinnosť pravidelne monitorovať informácie, ktoré sú relevantné na účely úhrad a poplatkov uvádzaných vyššie, a pravidelne zverejňovať sumy vyplývajúce z tohto monitorovania spolu s dôvodovou správou ([65]). ECB sa domnieva, že činnosť podávania správ vykonávaná vo vzťahu k sumám stanoveným v navrhovanom nariadení, by nezahŕňala zverejňovanie nákladov, poplatkov a iných úhrad jednotlivých poskytovateľov platobných služieb, a že tieto služby by nemalo byť možné z týchto podávaných správ odvodiť. ECB okrem toho zdôrazňuje potrebu spoľahlivých mechanizmov na presadzovanie povinností uložených poskytovateľom platobných služieb pokiaľ ide o podávanie správ príslušným orgánom, najmä v prípadoch, keď poskytovatelia platobných služieb odmietnu plniť svoje povinnosti v tejto oblasti. V záujme právnej jasnosti ECB navrhuje, aby sa tieto aspekty bližšie objasnili v navrhovanom nariadení.

([61]) Pozri článok 17 navrhovaného nariadenia.
([62]) Pozri článok 17 ods. 1 navrhovaného nariadenia.
([63]) Pozri článok 7 ods. 4 navrhovaného nariadenia.
([64]) Pozri článok 17 ods. 6 navrhovaného nariadenia.
([65]) Pozri článok 17 ods. 3 navrhovaného nariadenia.

10.12. V navrhovanom nariadení sa okrem toho uvádza povinnosť ECB vypracovať metodiku na výpočet príslušných súm a stanovuje na tento účel parametre ([66]). Cieľom navrhovaného nariadenia je znížiť mieru vlastného uváženia príslušného orgánu pri stanovovaní súm poplatkov, a to stanovením relevantných parametrov, ktoré sa majú uplatniť. Tento cieľ však nie je úplne dosiahnutý, keďže niektoré z relevantných parametrov, ako napríklad „primerané ziskové rozpätie“ alebo „nákladovo najefektívnejší poskytovatelia platobných služieb“ sú subjektívnymi pojmami, ktorých výklad závisí od účtovníckych pravidiel, obchodných stratégií jednotlivých poskytovateľov platobných služieb, rôznych obchodných modelov a oblastí vykonávania činnosti. ECB preto navrhuje, aby sa tieto parametre ďalej objasnili v navrhovanom nariadení alebo v navrhovanej metodike.

10.13. ECB najmä víta skutočnosť, že sa používa pojem „nákladovo najefektívnejší poskytovatelia platobných služieb“. Cieľom je vyhnúť sa situáciám v členských štátoch, v ktorých sú poskytovatelia platobných služieb obzvlášť efektívni pri poskytovaní platobných služieb, pričom na obchodníkov sa môžu vzťahovať vyššie náklady na prijímanie digitálneho eura v dôsledku výpočtu stropov na základe priemerov z eurozóny. Podiel, ktorý budú predstavovať nákladovo najefektívnejší poskytovatelia platobných služieb je preto základným prvkom, ktorý by sa v navrhovanom nariadení mal stanoviť. V navrhovanom nariadení sa však stanovuje tento podiel pre jeden z faktorov, ktorý môže určovať cenový strop (relevantné náklady, ktoré vznikajú poskytovateľom platobných služieb pri poskytovaní platieb v digitálnom eure, vrátane primeraného ziskového rozpätia), nie však pre ostatné faktory (poplatky alebo úhrady požadované za porovnateľné digitálne platobné prostriedky). ECB odporúča uplatniť podiel navrhovaný v prvom prípade („nákladovo najefektívnejší poskytovatelia platobných služieb, ktorí spoločne zastupujú jednu štvrtinu digitálneho eura distribuovaného v celej eurozóne v danom roku“) aj v druhom prípade.

10.14. V rámci zmlúv pripadá ako vecná tak aj formálna zodpovednosť za úpravu poplatkov zákonodarcom a nie ECB. V snahe zabrániť fragmentácii vnútorného trhu a výraznému narušeniu hospodárskej súťaže z dôvodu odlišných zákonov a administratívnych rozhodnutí zákonodarcovia v minulosti uplatňovali túto právomoc na prijatie opatrení na riešenie problému vysokých a rozdielnych výmenných poplatkov, aby poskytovatelia platobných služieb mohli poskytovať svoje služby cezhranične a aby spotrebitelia a obchodníci mohli využívať cezhraničné služby ([67]).

10.15. ECB je pripravená poskytovať odbornú pomoc a expertízu pri výpočte relevantných súm. Nemá však zákonnú právomoc určovať stropy a poplatky, a preto sa zverejnenie súm zo strany ECB nemalo *de jure* považovať za určenie poplatkov. V opačnom prípade by takéto kroky ECB mohli byť napadnuté a podliehať súdnemu preskúmaniu na základe žaloby o neplatnosť.

10.16. ECB je pripravené pomáhať spoluzákonodarcom vykonávať ich právomoci v poradnej a technickej role, alebo pomáhať Komisii, ak jej táto úloha bude delegovaná. ECB je pripravená poskytovať najmä 1. nevyhnutnú technickú pomoc pri vývoji metodiky na výpočet súm; 2. pravidelne monitorovať vývoj a 3. zverejniť údaje potrebné na stanovenie stropov. Konečné stanovenie týchto súm a prijatie metodiky by však malo prináležať spoluzákonodarcom, alebo Komisii, ak jej táto rola bude delegovaná.

10.17. ECB víta skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sa stanovuje jednoznačná zodpovednosť národných centrálnych bánk za presadzovania toho, aby poskytovatelia platobných služieb dodržiavali ich povinnosti neúčtovať žiadne poplatky za základne platobné služby v digitálnom eure poskytované fyzickým osobám a účtovať poplatky obchodníkom v rámci obmedzení stanovených v navrhovanom nariadení ([68]). Dobre fungujúci režim presadzovania je kľúčovým prvkom ochrany používateľov platobných služieb a podporovania spravodlivej hospodárskej súťaže.

([66]) Pozri článok 17 ods. 5 navrhovaného nariadenia.

([67]) Pozri odôvodnenie 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/751 z 29. apríla 2015 o výmenných poplatkoch za platobné transakcie viazané na kartu (Ú. v. EÚ L 123, 19.5.2015, s. 1); článok 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 260/2012 zo 14. marca 2012 , ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá v eurách a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009 (Ú. v. EÚ L 94, 30.3.2012, s. 22); a článok 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1230 zo 14. júla 2021 o cezhraničných platbách v Únii (Ú. v. EÚ L 274, 30.7.2021, s. 20).

([68]) Pozri článok 17 navrhovaného nariadenia.

11. ***Podmienky distribúcie digitálneho eura mimo eurozóny***

11.1. ECB víta skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sa digitálne euro v počiatočnej fáze sprístupňuje osobám, ktoré sú usadené alebo majú pobyt v eurozóne. Zodpovedá to návrhu Eurosystému zamerať sa pri prvých vydaniach digitálneho eura na rezidentov, obchodníkov a verejné správy eurozóny. ECB súhlasí, že prístup pre návštevníkov spolu s prístupom pre spotrebiteľov a obchodníkov v európskom hospodárskom priestore a vybraných tretích krajinách by mohol byť súčasťou ďalších vydaní ([69]). Digitálne euro je najskôr potrebné zaviesť pre osoby, ktoré sú usadené alebo majú pobyt v eurozóne, až následne by sa malo postupne sprístupňovať ostatným. Toto prvotné zavedenie digitálneho eura a s tým spojené jeho používanie vytvára základ pre následné používanie digitálneho eura osobami, ktoré sú usadené alebo majú pobyt mimo eurozóny.

11.2. ECB vyzýva spoluzákonodarcov, aby podrobnejšie rozpracovali pojem návštevník s cieľom objasniť, že dočasný pobyt rezidenta členského štátu mimo eurozóny alebo rezidenta tretej krajiny nemôže viesť k trvalému prístupu k digitálnemu euru, keďže tým by sa obchádzali zásady stanovené v navrhovanom nariadení týkajúce sa potreby predchádzajúcej dohody predtým, než digitálne euro bude všeobecne prístupné v takomto členskom štáte mimo eurozóny alebo v tretej krajine ([70]).

Distribúcia digitálneho eura fyzickým a právnickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v členských štátoch, ktorých menou nie je euro, ako aj fyzickým a právnickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v tretích krajinách

11.3. ECB víta skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sa uznáva zásadný význam dohody medzi Eurosystémom a centrálnou bankou mimo eurozóny s cieľom uvedenia digitálneho eura do prevádzky pre fyzické a právnické osoby, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v členských štátoch, ktorých menou nie je euro. ECB však vyzýva spoluzákonodarcov, aby spresnili rozdiel medzi dohodou podpísanou ECB a národnou centrálnou bankou dotknutého členského štátu a akýmikoľvek prevádzkovými dohodami potrebnými na zabezpečenie toho, že dotknutá národná centrálna banka bude dodržiavať pravidlá, usmernenia, pokyny alebo žiadosti vydávané ECB a poskytne všetky informácie, ktoré ECB môže vyžadovať. ECB ďalej podporuje, aby sa národným centrálnym bankám a poskytovateľom platobných služieb členských štátov mimo eurozóny uložila povinnosť podľa vnútroštátnych právnych predpisov poskytovať informácie ECB a dodržiavať jej pokyny, najmä pokiaľ ide o uloženie obmedzení držby ([71]).

11.4. ECB by uvítala pridanie dvoch prvkov do ustanovenia upravujúceho rokovania o medzinárodných dohodách medzi Úniou a tretími krajinami o distribúcii digitálneho eura fyzickým a právnickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v tretích krajinách, a uzatváranie takýchto dohôd.

11.5. Po prvé, malo by byť jasne uvedené, že uzatvorenie zásadovej dohody na vysokej úrovni medzi Radou a treťou krajinou by malo byť doplnené prevádzkovou dohodou medi Eurosystémom a centrálnou bankou danej tretej krajiny. Prevádzková kapacita centrálnej banky tretej krajiny a jej schopnosť dodržiavať požiadavky Eurosystému by mali byť overené v praxi, a pred takýmto overením by nemalo byť povolené, aby začala distribúcia digitálneho eura.

11.6. Po druhé, mal by existovať prvok overovania Úniou vo vzťahu k tretím krajinám, aby sa zabezpečilo, že sprostredkovatelia usadení alebo pôsobiaci v tretej krajine, ktorí distribuujú digitálne euro podliehajú dozorným a regulačným požiadavkám, ktoré sú aspoň rovnocenné požiadavkám, ktoré sa uplatňujú na poskytovateľov platobných služieb v Únii. Rozhodnutie o rovnocennosti vo forme delegovaného aktu Komisie by bolo primerané na ochranu integrity digitálneho eura pri jeho distribúcii mimo Únie.

([69]) Pozri ECB (2023), Progress on the investigation phase of a digital euro – third report (Pokrok dosiahnutý vo fáze skúmania digitálneho eura – tretia správa), dostupné na webovom sídle ECB na www.ecb.europa.eu.

([70]) Pozri článok 18 ods. 1 a 19 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([71]) Pozri článok 16 navrhovaného nariadenia.

Distribúcia digitálneho eura fyzickým a právnickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v tretích krajinách alebo na územiach podľa menovej dohody s Úniou

11.7. Podobne pokiaľ ide o distribúciu digitálneho eura fyzickým a právnickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v členských štátoch, ktorých menou nie je euro alebo v tretích krajinách, ECB chce zdôrazniť zásadný význam uzatvorenia dohody medzi Eurosystémom a centrálnou bankou alebo menovým orgánom tretej krajiny alebo územia podľa menovej dohody s Úniou týkajúcej sa distribúcie digitálneho eura fyzickým a právnickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v takýchto tretích krajinách alebo územiach, ako predpokladu jeho distribúcie.

12. ***Platby medzi rôznymi menami***

12.1. ECB podporuje návrh, že platby medzi rôznymi menami ([72]) medzi digitálnym eurom a inými digitálnymi menami centrálnych bánk členských štátov mimo eurozóny alebo tretích krajín by mali podliehať predchádzajúcim dohodám medzi Európskou centrálnou bankou na jednej strane a národnými centrálnymi bankami členských štátov, ktorých menou nie je euro, a tretích krajín, na strane druhej ([73]). Eurosystém predpokladá podporu poskytovania funkcií medzi rôznymi menami a skúma prístupy, ktoré by mohli podporovať poskytovanie funkcií medzi menami, pri ktorých existujú vzájomné záujmy s inými jurisdikciami alebo menovými priestormi ([74]).

12.2. ECB považuje relevantné ustanovenia navrhovaného nariadenia o platbách medzi rôznymi menami a o spolupráci s centrálnymi bankami členských štátov mimo eurozóny pri umožňovaní interoperabilných platieb ([75]) za deklaratórne ustanovenia, keďže ECB už túto právomoc vykonáva v súlade s primárnym právom ([76]). V tomto ustanovení by sa preto zišiel odkaz na právomoc ECB podľa zmlúv, vzhľadom na to, že Eurosystém už má právomoc podľa primárneho práva uzatvárať takého dohody a stanovovať ich obsah a zúčastňovať sa na medzinárodných dohodách na umožnenie interoperabilných platieb.

13. ***Online a offline používanie digitálneho eura***

13.1. ECB sa zaviazala umožniť vytvorenie dvoch platobných modelov pre digitálne euro: „online“ ([77]) a „offline“. Druhá možnosť je navrhnutá s cieľom maximalizovať určité vlastnosti podobné hotovosti ([78]). ECB preto súhlasí s tým, že existencia oboch modelov digitálneho eura, ako sa predpokladá v navrhovanom nariadení, prináša určité výhody pokiaľ ide o prispôsobiteľnosť rôznym preferenciám používateľov. Zatiaľ čo online model digitálneho eura sprístupňuje peniaze centrálnej banky tam, kde platby v hotovosti nie sú možné, offline model digitálneho eura môže podporovať zvýšenú dostupnosť, vrátane v núdzových situáciách (napr. ak nie je dostupné pripojenie na sieť alebo počas poruchy elektrickej siete). ECB víta skutočnosť, že offline model digitálneho eura by sa vzhľadom na spôsob jeho prevodu a vyššiu úroveň ochrany súkromia a údajov, ktorú zaručuje používateľom platieb, v podstate podobal na hotovosť, najmä v prípade každodenných transakcií s nízkou hodnotou, pričom by zároveň zachovával možnosť ochrany bezpečnosti a integrity digitálneho eura. Offline model digitálneho eura by zabezpečoval, že nie všetky transakcie by boli nevyhnutne validované treťou stranou, čím by spĺňal požiadavky primeranosti a nevyhnutnosti v oblasti ochrany údajov.

([72]) Retailové platby medzi rôznymi menami sú transakcie medzi platcom a príjemcom platby, ktorých platobný reťazec zahŕňa prepočet medzi menami. Uplatnilo by sa to napríklad v prípadoch retailového medzinárodného obchodu a remitencií.

([73]) Pozri článok 23 navrhovaného nariadenia.

([74]) Pozri ECB (2023), Progress on the investigation phase of a digital euro – third report (Pokrok dosiahnutý vo fáze skúmania digitálneho eura – tretia správa).

([75]) Pozri článok 21 ods. 2 navrhovaného nariadenia.

([76]) Pozri článok 23 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (ďalej len „štatút ESCB“).

([77]) Online model by umožni používanie peňazí centrálnej banky 1. pri platbách na diaľku (ktorých objem sa s nárastom digitalizácie zvyšuje), 2. na zabezpečenie pokrytia všetkých prípadov použitia vo väčšine platobných situácií, a 3. jednotlivcami bez toho, aby sa museli spoľahnúť na nástroj nositeľa (pri ktorom môže dôjsť ku strate alebo krádeži) ak chcú držať peniaze centrálnej banky.

([78]) Offline model by bol platobným nástrojom nositeľa, ktorý nezávisí na online pripojení, je však obmedzený na bezkontaktné platby a vyžaduje si zabezpečenie prostriedkov vopred, preto by sa pri platbách mohla umožňovať podobná úroveň súkromia ako pri používaní hotovosti.

13.2. V navrhovanom nariadení sa vyžaduje ,aby ako online tak aj offline platobné transakcie v digitálnom eure boli k dispozícii pri prvom vydaní digitálneho eura ([79]). Zároveň bude nevyhnutné ďalšie testovanie zo strany Eurosystému, aby sa zaručilo, že všetky relevantné modely digitálneho eura poskytujú dostatočnú bezpečnosť a sú dostatočne vyspelé.

13.3. ECB je odhodlaná poskytnúť ako online, tak aj offline model digitálneho eura už pri prvotnom vydaní digitálneho eura ([80]), pričom toto odhodlanie je už zohľadnené v jej zamýšľanom prístupe zavádzania. Zároveň však zakotvenie zámeru ECB v právne záväznom ustanovení obmedzí jej kapacitu reagovať na vyššiu mieru neistoty spojenú s offline modelom digitálneho eura, ako aj reagovať na mimoriadne okolnosti, ktoré si vyžadujú bezprostredné vydanie akéhokoľvek dostupného modelu. Ak sa objaví potreba kompromisov, ktoré ešte neboli identifikované, jedinou možnosťou, ktorú bude mať ECB k dispozícii, bude odloženie celého vydania digitálneho eura.

13.4. Z tohto dôvodu ECB vyzýva spoluzákonodarcov, aby zvážili uloženie požiadavky ECB, aby dodala ako online tak aj offline verziu digitálneho eura, v spojení s ustanovením o vynaložení maximálneho úsilia, podľa ktorého by ECB sprístupnila ako online, tak aj offline modely pri prvom vydaní digitálneho eura. ECB za každých okolností včas informuje Európsky parlament, Radu a Komisiu, ako aj účastníkov trhu a verejnosť, o akýchkoľvek technických faktoroch, ktoré by bránili súčasnému zavedeniu online a offline modelov, ako aj o akýchkoľvek mimoriadnych okolnostiach, ktoré by si vyžadovali okamžité vydanie digitálneho eura. ECB navrhuje, aby sa tento obsah odrazil aj v zmene odôvodnenia 34 navrhovaného nariadenia.

14. ***Podmienené platby a programovateľné peniaze***

14.1. V navrhovanom nariadení sa zakazuje vydávanie digitálneho eura ako programovateľných peňazí, ktoré sú definované ako jednotky digitálnych peňazí s vnútornou logikou, ktorá obmedzuje plnú zameniteľnosť každej jednotky ([81]). Toto ustanovenie je v plnom súlade s informáciami, ktoré ECB už verejne potvrdila pri viacerých príležitostiach ([82]), že digitálne euro *nikdy* nebude programovateľnými peniazmi. Existencia akéhokoľvek obmedzenia toho kde, kedy alebo komu používatelia platieb môžu zaplatiť digitálnym eurom by z neho v podstate spravila poukaz. Bolo by to v rozpore s jeho postavením zákonného platidla, najmä jeho prijímaním za úplnú nominálnu hodnotu ([83]), a znamenalo by to, že by nebolo v nominálnej hodnote zameniteľné ani za iné jednotky digitálneho eura, ani za eurobankovky a eurominc ([84]). ECB nemá mandát na vydávanie poukazov. Preto, aj v prípade, že by žiadne takéto obmedzenie nebolo súčasťou sekundárneho práva, vydávanie programovateľných peňazí ECB by nebolo v súlade so zmluvami. ECB by preto uvítala pridanie znenia do odôvodnení a článkov navrhovaného nariadenia v tom zmysle, že zákaz vydávania programovateľných peňazí je zakotvený v zmluvách.

Podmienené platby

14.2. ECB víta skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sa predpokladá možnosť poskytovateľov platobných služieb poskytovať služby s pridanou hodnotou, ako sú podmienené platby, t. j. platby automaticky iniciované splnením podmienky ([85]). Hoci sú poskytovatelia platobných služieb v najlepšej pozícii na vývoj podmienených platobných

([79]) Pozri článok 23 ods. 1 navrhovaného nariadenia.
([80]) Pozri ECB (2023), Progress on the investigation phase of a digital euro – fourth report (Pokrok dosiahnutý vo fáze skúmania digitálneho eura – štvrtá správa), dostupné na webovom sídle ECB na www.ecb.europa.eu.
([81]) Pozri článok 24 ods. 2 navrhovaného nariadenia.
([82]) Pozri napríklad PANETTA, F.: The digital euro: our money wherever, whenever we need it, úvodné vyhlásenie pána Fabia Panettu, člena Výkonnej rady ECB, vo Výbore pre hospodárske a menové veci Európskeho parlamentu, 23. januára 2023. Dostupné na webovom sídle ECB nawww.ecb.europa.eu.
([83]) Pozri článok 7 ods. 2 navrhovaného nariadenia.
([84]) Pozri článok 12 ods. 2 navrhovaného nariadenia.
([85]) Pozri ECB (2023), Progress on the investigation phase of a digital euro – third report (Pokrok dosiahnutý vo fáze skúmania digitálneho eura – tretia správa).

služieb, zámerom Eurosystému je podporovať poskytovanie podmienených platieb na trhu tým, že vyvinie normy pre spoločný režim prostredníctvom súboru pravidiel pre režim digitálneho eura (ak si to trh bude vyžadovať) a poskytne ďalšie funkcie pre vyrovnávanie v rámci infraštruktúry typu back-end pre digitálne euro ([86]).

15. ***Distribúcia***

Požiadavky na interoperabilitu ([87])

15.1. ECB víta odkaz na interoperabilitu noriem upravujúcich platobné služby v digitálnom eure s relevantnými normami upravujúcimi súkromné digitálne platobné prostriedky. ECB má v úmysle v najväčšej možnej miere opätovne použiť súčasné normy s cieľom znižovať náklady na zavádzanie, pričom poznamenáva, že konkurenčné platobné riešenia môžu uplatňovať iné normy v oblasti prijímania platieb a viesť k inej skúsenosti používateľov. Takéto rozhodnutia preto musia byť podporované čo najširším možným konsenzom na trhu na strane ponuky ako aj na strane dopytu, ako aj rozhodovacou kapacitou ECB v prípade, ak úplný konsenzus nie je možný. V tomto smere už boli začaté práce. Zámerom ECB je zabezpečiť, pokiaľ to bude možné a primerané, aby súkromné a/alebo miestne platobné prostriedky mohli využívať normy, pravidlá a postupy digitálneho eura (t. j. ako sa diskutovalo v ods. 10.10 umožniť, aby jeden platobný terminál umožňoval všetky druhy platieb) na rozšírenie svojho dosahu.

Služby typu front-end na účely prístupu k digitálnemu euru a jeho používania

15.2. ECB víta skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sa zohľadňujú preferencie používateľov tým, že sa používateľom digitálneho eura umožňuje prístup a používanie platobných služieb v digitálnom eure prostredníctvom služieb typu front-end vyvinutých buď poskytovateľmi platobných služieb alebo ECB ([88]). Znamená to, že používateľ má vždy možnosť použiť štandardné rozhranie na iniciáciu platby v digitálnom eure, čím sa umožňuje dosiahnuť plne harmonizovaný, spoločný platobný postup v rámci eurozóny a predchádza sa problémom pri uznávaní obchodníkov a prijímaní digitálneho eura. Navyše služby typu front-end vyvinuté ECB značne znížia záťaž v súvislosti s vývojom pre poskytovateľov platobných služieb, ktorí sa rozhodnú využívať len službu ECB, čo vo veľkej miere bude výhodné pre menších poskytovateľov platobných služieb, ktorí nemusia mať potrebné skúsenosti alebo zdroje na vývoj služby typu front-end na iniciáciu platieb v digitálnom eure.

15.3. ECB víta skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sa vyžaduje, aby poskytovatelia platobných služieb, ktorí distribuujú digitálne euro, zabezpečili, aby sa pri platobných službách v digitálnom eure používalo oficiálne logo digitálneho eura a aby bol prístup k platobným účtom v digitálnom eure rýchly a jednoduchý a aby ich používatelia digitálneho eura používali ([89]). Je nevyhnutné, aby platca a príjemca platby boli informovaní o tom, aká platobná metóda bola zvolená a mali k nej jednoduchý prístup. Ak sú touto platobnou metódou peniaze centrálnej banky (hotovosť alebo digitálne euro), podporuje sa tým schopnosť peňazí centrálnej banky fungovať ako menová kotva: ľudia častejšie získavajú skúsenosť so zameniteľnosťou bankových vkladov za peniaze centrálnej banky a majú istotu, že jedno euro je v každom prípade vždy jedno euro.

Presun platobných účtov v digitálnom eure

15.4. ECB víta ustanovenia navrhovaného nariadenia, ktoré umožňujú jednoduchý presun platobných účtov v digitálnom eure ([90]), ktoré zohľadňujú preferencie používateľov a podporujú odolnosť ekosystému digitálneho eura ([91]). Tieto opatrenia zahŕňajú aj schopnosť používateľa za mimoriadnych okolností presunúť svoj platobný účet v digitálnom eure k inému poskytovateľovi platobných služieb. Používatelia by vždy mali prístup k ich prostriedkom v digitálnom eure, aj napríklad, ak by poskytovateľ platobných služieb nebol dlhšiu dobu k dispozícii alebo by stratil relevantné údaje.

([86]) Najmä funkciu „vyhradenie finančných prostriedkov“, ktorá by bola nevyhnutná pri bezpečnom poskytovaní niektorých podmienených platobných služieb koncovým používateľom, a je podpornou funkciou pri viacerých možných prípadoch použitia podmienenej platby, ako je platba proti dodaniu a platba za jednotlivé využitia.

([87]) Pozri článok 26 navrhovaného nariadenia.

([88]) Pozri článok 28 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

([89]) Pozri článok 28 ods. 3 navrhovaného nariadenia.

([90]) Pozri článok 31 navrhovaného nariadenia.

([91]) Pozri ods. 8.2 a 8.3 stanoviska.

Všeobecný mechanizmus odhaľovania a prevencie podvodov

15.5. ECB víta ustanovenia navrhovaného nariadenia, v ktorých sa vytvára všeobecný mechanizmus odhaľovania a prevencie podvodov pre online transakcie v digitálnom eure s cieľom zabezpečiť plynulé a efektívne fungovanie digitálneho eura ([92]). ECB navrhuje, aby sa výslovne objasnilo, že zabezpečovanie platobných informácií je neoddeliteľnou súčasťou všeobecného mechanizmu odhaľovania a prevencie podvodov. Zabezpečenie platobných informácií (napr. čísla účtu v digitálnom eure) pri výmene tejto informácie medzi zariadeniami na iniciáciu a prijatie platby je potrebné na ochranu používateľov digitálneho eura pred rizikom podvodu a kybernetickými útokmi, napríklad prostredníctvom nahradenia platobných informácií náhradnou hodnotou.

16. ***Ochrana údajov a súkromia***

16.1. ECB víta prísnu normu ochrany súkromia a údajov stanovenú podľa navrhovaného nariadenia ([93]), čo je zásadné pre zabezpečenie dôvery v budúce digitálne euro a najmä jasné rozdelenie zodpovednosti v oblasti ochrany údajov („prevádzkovanie“).

16.2. ECB okrem toho víta, že ECB alebo poskytovateľom podporných služieb bolo pridelené spracovanie údajov, ktoré nesúvisí so základnými úlohami ECB, ale pri ktorom je potrebné, aby bolo vykonávané u sprostredkovateľov na zabezpečenie bezpečnosti osobných údajov používateľov digitálneho eura ([94]). Jasné pridelenie úlohy prevádzkovateľa ([95]) ECB (a národným centrálnym bankám v relevantných prípadoch) alebo prevádzkovateľovi podporných služieb, v súlade s prísnymi regulačnými predpismi zahrnutými v navrhovanom nariadení, zabezpečuje, že používatelia digitálneho eura budú vždy vedieť, kde môžu uplatniť ich práva dotknutej osoby (napr. právo na prístup) vo vzťahu k ich osobným údajom spracúvaným pri poskytovaní podporných služieb.

16.3. ECB ďalej víta splnomocnenie Komisie na boj proti rizikám prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktoré vyplývajú z používania offline digitálneho eura, a to stanovením primeraných prevádzkových obmedzení. Hoci sa v súčasnom návrhu pre online model digitálneho eura stanovuje úroveň súkromia porovnateľná s existujúcimi bezhotovostnými platobnými prostriedkami, ECB navrhuje aj zváženie možnosti ponúkania zvýšenej miery súkromia pre určité platby s nízkym rizikom a nízkymi sumami v digitálnom eure.

17. ***Spravodlivý, primeraný a nediskriminačný prístup k mobilným zariadeniam***

ECB víta doplnenie ustanovenia, ktorého zámerom je riešiť otázky prístupu vo vzťahu k určitým prvkom mobilných zariadení, ktoré sú potrebné pre používateľsky ústretové, bezproblémové a bezpečné platby v digitálnom eure v mobilných zariadeniach ([96]). Prístup k potrebným prvkom komunikačnej technológie NFC je nevyhnutný pre bezkontaktné platby v mobilných zariadeniach a prístup k bezpečným prvkom je nevyhnutný pre offline platby v digitálnom eure v mobilných zariadeniach. Takýto prístup by mal byť otvorený a nezávislý od iných aplikácií mobilného operačného systému. ECB podporuje skutočnosť, že Komisia je oprávnená prijať delegovaný akt na ďalšie objasnenie požiadaviek na účinné dosahovanie tohto nediskriminačného prístupu, keďže to môže podporiť včasnú dostupnosť offline služieb v digitálnom eure.

18. ***Požiadavky na podávanie správ***

18.1. V navrhovanom nariadení sa uvádza, že na emisiu a používanie digitálneho eura sa uplatňujú opatrenia v oblasti zodpovednosti uvedené v článku 15 ods. 1 a 3 v štatúte ESCB ([97]). Je to v súlade s tým, že v navrhovanom nariadení sa uznáva, že Eurosystém bude vydávať digitálne euro v súlade so zmluvami ([98]), t. j. na základe už existujúcej vlastnej právomoci.

([92]) Pozri článok 32 navrhovaného nariadenia.
([93]) Pozri článok 32 a článok 34 až 36 navrhovaného nariadenia.
([94]) Pozri článok 35 a 36 navrhovaného nariadenia.
([95]) Pozri článok 35 ods. 5 a 36 ods. 5 navrhovaného nariadenia.
([96]) Pozri článok 33 navrhovaného nariadenia.
([97]) Pozri článok 40 ods. 1 prvý pododsek navrhovaného nariadenia.
([98]) Pozri článok 4 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

18.2. Okrem toho sa v navrhovanom nariadení stanovujú ďalšie, podrobnejšie požiadavky na podávanie správ ([99]). ECB poznamenáva, že ak povoľovanie vydávať a vydávanie digitálneho eura sú úlohami ECB a Eurosystému, mal byť stačiť odkaz na opatrenia ECB v oblasti zodpovednosti podľa článku 15 ods. 1 a 3 štatútu ESCB. Okrem toho existujúce inštitucionálne mechanizmy už umožňujú Európskemu parlamentu, Rade a Komisii aby v prípade potreby od ECB požadovali ďalšie informácie.

18.3. V navrhovanom nariadení sa ďalej stanovuje povinnosť ECB poskytovať Európskemu parlamentu, Rade a Komisii *ex ante* informácie o nástrojoch na obmedzenie používania digitálneho eura a analýzu toho, ako sa očakáva, že sa nástrojmi a parametrami, ktoré stanovuje, splní cieľ ochrany finančnej stability ([100]). Hoci je ECB pripravená informovať ostatné inštitúcie Únie o svojich zámeroch podporovať transparentnosť a predvídateľnosť, každý režim zodpovednosti by mal rešpektovať podmienky článku 15 štatútu ESBC, v ktorom sa objasňuje, že zodpovednosť ECB uplatňuje *ex post facto*. Povinnosť poskytovať informácie *ex ante* by nemala byť chápaná ako ustanovenie umožňujúce príjemcom meniť *budúce* opatrenia Eurosystému, v rozpore s nezávislosťou ECB podľa článku 130 ZFEÚ.

18.4. Za predpokladu, že ECB bude môcť slobodne rozhodovať o svoje politike a nebudú jej dávané pokyny, nebude dochádzať ku konfliktu medzi požiadavkami na podávanie správ na ECB podľa navrhovaného nariadenia a článku 130 ZFEÚ. ECB sa preto domnieva, že odkazy na jej rolu pri poskytovaní stanovísk, správ, monitorovaní a asistencie Komisii, Rade a Európskemu parlamentu by mali byť presnejšie upravené tak, aby presnejšie odrážali úlohy ECB a jej nezávislosť podľa zmlúv a jasné zverenie úloh odborného technického posudzovania a zodpovednosti podľa právnych predpisov Únie ([101]).

19. ***Konkrétne pripomienky k navrhovanému nariadeniu týkajúce sa poskytovania služieb v digitálnom eure mimo eurozóny***

19.1. ECB víta navrhované nariadenie o poskytovaní služieb v digitálnom eure mimo eurozóny, ktoré je nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby všetci poskytovatelia platobných služieb, či už zaregistrovaní v členských štátoch, ktorých menou je euro, alebo v členských štátoch, ktorých menou nie je euro, mohli distribuovať digitálne euro a tým uplatňovať svoju slobodu poskytovať služby v Únii. S výnimkou toho, že digitálne euro je zákonným platobným prostriedkom v rámci eurozóny, platobné transakcie v digitálnom eure, ako aj poskytovatelia platobných služieb, ktorí ich umožňujú, by mali dodržiavať právne predpisy Únie v oblasti platieb, ktoré vo všeobecnosti vychádzajú z článku 114 ZFEÚ.

V prípade, ak ECB odporúča zmenu navrhovaných nariadení, navrhované znenie príslušných zmien je uvedené spolu s odôvodnením v osobitnom technickom pracovnom dokumente. Technický pracovný dokument je dostupný v anglickom jazyku na webovom sídle EUR-Lex.

Vo Frankfurte nad Mohanom 31. októbra 2023

Prezidentka ECB
Christine LAGARDE

([99]) Pozri článok 40 ods. 1 navrhovaného nariadenia.
([100]) Pozri článok 40 ods. 2 navrhovaného nariadenia.
([101]) Pozri ods. 1.3 stanoviska Európskej centrálnej banky z 11. apríla 2018 k návrhu nariadenia o zriadení Európskeho menového fondu (CON/2018/20) (Ú. v. EÚ C 220, 25.6.2018, s. 2). Všetky stanoviská ECB sú dostupné na webovom sídle EUR-Lex.